

SİMA İSMAYİLOVA
Bibliografişünaslıq kafedrasının
baş müəllimi

MÜSTƏQİLLİK İLLƏRİNDƏ ƏDƏBİ BİBLİOQRAFIYANIN İNKİŞAFI VƏZİYYƏTİ

1991-ci ildə Azərbaycan Respublikasının tam siyasi, iqtisadi sahədə müstəqillik qazanması, beynəlxalq aləmdə layiqli yer tutması, cəmiyyətimizdə köklü dəyişikliyə səbəb olmuşdur. Bu hər şeydən əvvəl müstəqil Azərbaycan Respublikasının yaranması ilə, o cümlədən milli-mədəni və tarixi ənənələrə, ümumbəşəri dəyərlərə söykənən həqiqi demokratik cəmiyyət quruculuğuna başlanması ilə nəticələndi.

Azərbaycan xalqının həyatında yeni bir dövr başlandı. Öz tarixi kökümüzlə qayıdış, milli-mənəvi dəyərlərimizə yiyələnmək üçün əlverişli şərait yarandı. Cəmiyyətin bütün sahələrində hiss olunan bu dəyişiklik, yeniləşmə bütün sahələrdə, o cümlədən elm, ədəbiyyat, mədəniyyət və tarix sahəsində daha çox hiss olunmağa başladı.

Həyatımızın bütün sahələrində olduğu kimi milli ədəbiyyatşünaslığımızın, folklorumuzun, ədəbiyyat tariximiz sahəsində də bir yeniləşmə, canlanma baş verdi. Artıq nəşirlərimiz, şairlərimiz öz əsərlərində müstəqilliyi tərənnüm etməyə başladılar.

Ulu öndərimiz, ümummilli liderimiz H.Əliyevin dediyi kimi: «Ədəbiyyatımız xalqımızın milli sərvətidir».

Bu sərvətin qədrini bilən və onun qorunması və çiçəklənməsi üçün AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu bütün Yaxın Şərqdə ədəbiyyatşünaslıq profilli elmi-tədqiqat müəssisəsi kimi özünün çoxcəhətli fəaliyyəti ilə xalqın mədəni-mənəvi həyatında mühüm rol oynamışdır. Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf qanunauyğunluqlarının araşdırılması müxtəlif dövrlərdə institutun əsas elmi-tədqiqat istiqamətini təşkil etmişdir. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin yaradıcılığının öyrənilməsi, nəzəri məsələlərin qarşılıqlı ədəbi əlaqələrinin araşdırılması, həmçinin, ədəbi abidələrin və klassiklərin əsərlərinin sistemli nəşri, şifahi xalq ədəbiyyatı örnəklərinin toplanması, tədqiqi və çapa hazırlanması kimi elmi problemlər həmin istiqamətin əsasında dayanmışdır.

Müstəqillik illərində Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu zamanın tələblərinə uyğun yeni problemlərin, aktual məsələlərin tədqiqi ilə

məşğul olmuş, bu qrupun sturukturu həmin problemlərin həllinə imkan verən bir şəkildə müəyyənləşdirilmişdir.

Vacib istiqamətlərdən biri Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqlarını, təşəkkülünü, inkişaf tarixini və qanunauyğunluqlarını, dünyada mövcud olanədəbi cərəyanların spesifik Azərbaycan modelini öyrənməklə, şifahi xalq yaradıcılığı nümunələrinin toplanması, tədqiqi və nəşrə hazırlanması ilə bağlıdır. Əsas etibarilə «Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi» çoxcildində reallaşan bu istiqamətdə xalqımızın mənəviyyat tarixi ilk dəfə olaraq əvvəlki onilliklərin sərt ideoloji qadağa buxovlarından azad sürətdə qorunub həll edilməlidir. (4,S.432)

Ümummilli liderimiz H.Əliyevin qeyd etdiyi kimi «İnsan mənəviyyat üçün yaşamalıdır, mənəviyyatını qoruyan, yaşadan insan əbədi olacaqdır».(5)

Bu işdə cəmiyyətin bütün üzvlərinə yardımçı olan kitabxanaların fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən H.Əliyev demişdir. «Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, bilik, zəka mənbəyid(2)

«Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda deyildiyi kimi «Kitabxana elm, İnformasiya, mədəniyyət, təhsil və tərbiyə müəssisəsi kimi çap əsərlərini və digər İnformasiya daşıyıcılarını toplayıb mühafizə edən, onların sistemli ictimai istifadəsini təşkil edən, cəmiyyətin intellektual və mənəvi potensialının inkişafına xidmət göstərən sosial institutdur»(1,S.3).

Kitabxanaların ictimai istifadəsini təşkil etdiyi İnformasiya daşıyıcıları silsiləsində biblioqrafik İnformasiya mənbələri də mühüm yer tutur.

Azərbaycanın zəngin biblioqrafik ehtiyatları içərisində ədəbi biblioqrafik mənbələr başqa sahələrə nisbətən üstünlük təşkil edir.

Müstəqil respublikamızda ədəbiyyatşünaslığın çox saylı sənəd toplusu öz əksini biblioqrafik mənbələrdə tapır. Bu mənbələr ictimai istiqamətinə görə ümumi və xüsusi biblioqrafik mənbələrə ayrılır. Xüsusi biblioqrafik mənbələr içərisində isə şəxsi biblioqrafik göstəricilər çoxluq təşkil edir.

Müstəqillik şəraitində cəmiyyət üzvlərinin İnformasiya tələbatı artır. Ədəbiyyata, bədii ədəbiyyata tələbat isə başqa sahələrə nisbətən daha çoxdur. Elmin bu sahəsi üzrə geniş elmi tədqiqat işləri

aparıldığından mütəxəssislərin həm ilkin mənbələrə, həm də biblioqrafik mənbələrə tələbatı yüksək olur. Bu mərhələ ilk növbədə Azərbaycanda ədəbi prosesin canlanması, onun sənəd kütləsinin inkişafı kimi xarakterizə edilə bilər.

Elə bu səbəbdən ədəbi biblioqrafik vəsaitlər sistemi zaman keçdikcə inkişaf edərək zənginləşir, təkmilləşir və cəmiyyətin ədəbi biblioqrafik İnformasiyaya olan tələbatının daha dolğun şəkildə ödənilməsinə xidmət edir.

Respublikamızda aparılan elmi-tədqiqat işlərinin əlaqələndirilməsi AMEA-nın müvafiq institutlarında həyata keçirilir. Ədəbiyyatşünaslıq üzrə belə bir əlaqələndirici mərkəz Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu hesab olunur. Ona görə ki, respublika ədəbiyyatşünaslarının aparıcı qüvvəsi məhz bu elmi müəssisədə toplanmışdır.

Azərbaycanda ədəbi biblioqrafiyanın müasir vəziyyətindən bəhs edərkən, bu sahədə fəaliyyət göstərən mərkəzlərin fəaliyyətindən də danışmaq lazımdır. Respublikamızda elmin bu sahəsi üzrə biblioqrafik fəaliyyət proseslərini həyata keçirən mərkəzlər çox olsa da bu məqalədə AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat institutunun «İnformasiya və biblioqrafiya» şöbəsinin, institutun nəzdində yerləşən filial kitabxananın və AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının iş təcrübəsindən və bu sahədəki fəaliyyətindən bəhs olunacaq.

Ədəbiyyat institutunda yerləşən filial kitabxana mütəxəssis oxuculara ancaq kitabxana-biblioqrafiya xidməti yerinə yetirirsə, «İnformasiya və biblioqrafiya» şöbəsinin əməkdaşları həm biblioqrafiyalaşdırma, həm də biblioqrafik xidmət proseslərini yerinə yetirirlər. Belə ki, şöbə əməkdaşları tərəfindən ayrı-ayrı ədəbiyyatşünaslara, onların sorğularına cavab olaraq Internet resurslarından istifadə edilərək sorğular ödənilmişdir. Bundan başqa şöbə əməkdaşları biblioqrafiyalaşdırma metodikasına tam riayət etməklə həm ümumi, həm də şəxsi xarakterli biblioqrafik vəsaitlər tərtib edib ədəbiyyatşünasların ixtiyarına vermişlər.

Nizami adına Ədəbiyyat institutunun «İnformasiya və biblioqrafiya» şöbəsi tərəfindən yeni bir nəşr «Ədəbiyyatşünaslıq İnformasiya bülleteni» (3) adlı toplu mövzu və məzmun əhatəliyi baxımından çox zəngindir. Çünki, Azərbaycanda bu sahə üzrə məlumatı çox çətinliklə

əldə edən mütəxəssislər bülletendən istifadə etməklə özlərinə lazım olan İnformasiyanı Internet dünyasından əldə edə bilirlər.

İnformasiya bülleteninə əvvəlcə verilmiş «məlumat»da deyilir: «Zəmanəmizin əsas xarakterik cəhətlərindən biri ondan ibarətdir ki, indi alim, hüquqşünas, mühəndis, müəllim, jurnalist və s. sahələrdə çalışan bütün mütəxəssislər İnformasiya axını qarşısında çaş-baş qalır. Mövzu ilə əlaqədar nə oxumalı? Lazım olan materialları haradan və necə tapmalı? Bu günün tədqiqatçısı nəhəng Himalay dağlarında qızıl dənələri axtaran geoloqun vəziyyətindədir» (3)

İnformasiya bülleteninə qarşısına qoyduğu əsas məqsəd Azərbaycan ədəbiyyatı haqqında Internet dünyasında məlum olan İnformasiyanı əldə etməkdir. Məsələn: Məhəmməd Füzuli ([www.kultur/qa.tr](http://www.kultur.qa.tr)) «XV-XVI əsrlərin Azərbaycan ədəbiyyatı» (www.azeriros.ru/az)

İnformasiya bülletenində materiallar ədəbiyyatşünaslığın ən aktual problemlərinə həsr edilmiş, Azərbaycan rus və xarici dillərdə verilmişdir. Bu isə Internet resurslarından istifadə etmək üçün bibliografik axtarışı asanlaşdırır.

İnformasiya bülleteninə əsas əhəmiyyətindən biri də çağdaş dünya ədəbiyyatşünaslığı sahəsindəki elmi yeniliklərlə mütəxəssisləri tanış etməkdir.

Müasir dövrdə İnformasiya texnologiyalarına yiyələnən ədəbiyyatşünas alimlərin bibliografik İnformasiya təminatında bu mənbənin rolu olduqca böyükdür. Belə ki, ədəbiyyatşünas alimlərimiz öz uğurlarını təbliğ etməklə yanaşı, dünya Internet resurslarından da lazımınca bəhrələnir.

«İnformasiya və bibliografiya» şöbəsi bu gün də öz fəaliyyətini zamanın tələblərinə uyğun şəkildə quraraq ədəbiyyatşünaslıq sahəsinin mütəxəssislərinin İnformasiyalaşdırılması sahəsində ciddi tədqiqatlar aparır.

Müasir dövrdə ədəbiyyatşünaslıq üzrə mütəxəssislərin bibliografik İnformasiya təminatında sosial İnformasiya mərkəzi kimi AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının fəaliyyəti xüsusi yer tutur.

Ədəbiyyatşünaslığa dair cari elmi-köməkçi, ümumi və şəxsi xarakterli bibliografik vəsaitlərin tərtibində MEK-nın fəaliyyəti diqqəti cəlb edir. İctimai istiqamətinə görə xüsusi bibliografiyaya aid olan bu

göstəricilər mütəxəssislərin bibliografik İnformasiya təminatında mühüm rol oynayır.

Mərkəzi Elmi Kitabxananın çap etdirdiyi bibliografik vəsaitləri aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar:

1. Mərkəzi Elmi Kitabxanaya Azərbaycan və rus dillərində daxil olan kitablar;
2. Mövzu bibliografik göstəricilər;
3. Retrospektiv bibliografik göstəricilər;
4. Şəxsi bibliografik göstəricilər.

Mərkəzi Elmi Kitabxananın fonduna daxil olan yeni ədəbiyyat haqqında İnformasiya bülletenləri cari bibliografik İnformasiya mənbəyi kimi mütəxəssis tədqiqatçılar üçün olduqca əhəmiyyətlidir.

Müasir dövrdə ədəbiyyatşünaslıq üzrə mütəxəssislərin bibliografik İnformasiya təminatından bəhs edərkən Mərkəzi Elmi Kitabxananın çap etdirdiyi elmi-köməkçi xarakterli retrospektiv və şəxsi bibliografik vəsaitlər mühüm rol oynayır. Bu bibliografik vəsaitlərin xarakterik xüsusiyyətlərindən əvvəlki saylarda gedən məqalələrdə bəhs edilmişdir.

Mərkəzi Elmi Kitabxananın fəaliyyətində diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də kitabxana tərəfindən hazırlanıb nəşr edilən «Elmi əsərlər»in IV buraxılışının «Kitabxanaşünaslıq və ədəbiyyatşünaslıq» adlandırılmasıdır. Məcmuədə müasir kitabxanaşünaslıq və bibliografiyaşünaslığın son nailiyyətləri və qarşıda duran problemlərdən bəhs olunur.

Məcmuənin «Ədəbiyyatşünaslıq» bölməsində tanınmış filoloq-alimlərin elmi məqalələri verilmiş, Azərbaycan ədəbiyyatının müxtəlif çalarlarından bəhs edilmişdir.

Kitabxanaşünaslıq və ədəbiyyatşünaslıq ayrı-ayrı elm sahələri olsa da onların əldə etdikləri nailiyyətlər vəhdətdə götürülmüş və nəzəri cəhətdən təhlili verilmişdir.

Müstəqillik şəraitində ədəbi bibliografiyanın inkişafı vəzifələrindən danışarkən ədəbiyyatşünaslıq üzrə elektron bibliografik İnformasiya mənbələrinin də əhəmiyyətini qeyd etmək lazımdır.

Azərbaycanda bədii ədəbiyyat və ədəbiyyatşünaslıq üzrə elektron bibliografik mənbələrin yaradılması problemi ümumilikdə milli bibliografik ehtiyatların yaradılması probleminin tərkib hissəsidir və buna görə də həmin problemə kompleks yanaşılmalıdır.

Məlumdur ki, XX əsrin 70-ci illərindən etibarən keçmiş SSRI-də Dövlət Elmi-Texniki İnformasiya sisteminin (QASNTI) yaradılmasına başlanmışdır. Həmin sistemin tərkib hissəsi olaraq ölkədə biblioqrafik İnformasiya üzrə yarım sistemin yaradılması sahəsində də xeyli iş görülmüşdür. Keçmiş İttifaqın aparıcı elmi-İnformasiya müəssisələrində lazımi hesablama texnikası qruplaşdırılmış, müvafiq texnologiyalar və proqram təminatı işlənib hazırlanmışdır. Biblioqrafik yazıların elektron (rəqəm) variantının tərtibi üçün xüsusi standart-kommunikativ format yaradılmışdır. Bu görülən işlərin bir tərkib hissəsi də həmin texnologiyaların ümumittifaq Kitab Palatasının işinə də tətbiq edilməsi olmuşdur. Artıq həmin proqramın mərhələli həyata keçirilməsi sahəsində 80-cı illərin ortalarında Moskvada yerləşən mərkəzi İnformasiya orqanları və müttəfiq respublikaların İnformasiya orqanları QASNTI sisteminin bir çox altsistemləri əsasən istismara verildi. Nəticədə ölkədə çap edilən kitab məhsulunun əksər hissəsi, ən mühüm İnformasiya orqanlarının və kitabxanaların fondlarına daxil olan yeni ədəbiyyat barədə biblioqrafik İnformasiya kommunikativ formatda tərtib edilərək verilənlər bazalarına daxil edilməyə başladı. Bu işə biblioqrafik İnformasiyanın bir dəfə işlənərək elektron formada maşın yaddaşına daxil edilərək sonradan təkrar istifadə edilməsinə şərait yaratdı. Həmin İnformasiya əvvəlcə maqnit disklərinə, maqnit lentlərinə yazılaraq digər İnformasiya müəssisələrinə göndərildi. Sonra isə kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı ilə əlaqədar olaraq bu İnformasiyanı rabitə kanalları vasitəsilə göndərmək və qəbul etmək mümkün oldu.

XX əsrin sonu, XXI əsrin əvvəllərində bu texnologiyalar Azərbaycanda tətbiq edilməyə başladı. Belə ki, Respublika Elmi-Texniki Kitabxanası respublikamızda QASNTI-yə daxil olan və biblioqrafik təsvirləri kommunikativ formatda tərtib edilməsi və avtomatlaşdırılmış İnformasiya sisteminə daxil edən ilk müəssisə oldu. Sonrakı illərdə bu texnologiya Azərbaycan MEA-nın MEK-nın Elmi-Texniki İnformasiya şöbəsində kitabxananın fonduna daxil olan yeni kitablar barədə informasiya avtomatlaşdırılmış qaydada işlənərək rabitə kanalı ilə bənzər işlər EA İctimai Elmlər üzrə Elmi İnformasiya Institutunun İnformasiya Proseslərinin Avtomatlaşdırılması şöbəsində həyata keçirilməyə başladı. Buradan həm də telefon xətti ilə Moskvadakı INION-un EHM-ləri də

əlaqə yaratmaq imkanı var idi. Bununla da IEEIM-də Azərbaycanda ictimai elmlər, o cümlədən ədəbiyyatşünaslıq üzrə kitab və məqalələrin elektron biblioqrafik yazıları Moskvaya göndərilir və sorğu əsasında Moskvadan lazımi biblioqrafik məlumat almaq imkanı yaranmışdı.

Beləliklə, respublikamızda digər elm sahələri kimi ədəbiyyatşünaslıq sahəsində rəqəm biblioqrafik resursların yaradılması və istifadə edilməsinə XX əsrin 80-ci illərə təsadüf edir. Lakin bir sıra təşkilati, maliyyə və bürokratik əngəllər nəticəsində bu proses çox ləng gedirdi və SSRI-nin dağılması ərəfəsində bu işlər demək olar ki, dayandırıldı.

Respublikamızda biblioqrafik fəaliyyətdə İnformasiya texnologiyaların növbəti, keyfiyyətə yeni mərhələsi 2000-ci illərə təsadüf edir. Bu dövrdə respublikamızın beynəlxalq, siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələr orbitinə daha intensiv cəlb edilməsinin tərkib hissəsi və nəticəsi kimi kitabxana-biblioqrafik fəaliyyətdə də dünyada mövcud olan metodlar və texnologiyalar ölkəmizdə təbliğ edilməyə başladı. Xarici ölkələrin səfirlikləri, beynəlxalq təşkilatların yardımı ilə biblioqrafik İnformasiyanın yeni üsulları üzrə seminarlarda iştirak etməyə başladılar. Bu prosesin məntiqi nəticəsi kimi bir sıra kitabxanalarda kitab fonduna malik ictimai təşkilatlarda biblioqrafik İnformasiyanın kompüterlə işlənərək verilənlər bazalarının yaradılması sahəsində ilkin təcrübələr aparılmağa başladı.

Məsələn, 2001-ci ildən etibarən Gələcək naminə Gənclər təşkilatının kitabxanasında və bir sıra təşkilatlarda kiçik də olsa biblioqrafik verilənlər bazaları yaradılmağa başladı. Belə ki, 2001-ci ildən Xəzər universitetinin Elmi Kitabxanasında, BDU-nun Elmi Kitabxanasında elektron kataloqun yaradılmasına başlandı. BDU-nun Elmi Kitabxanasında yaradılmış professor A.A.Xələfovun rəhbərlik etdiyi «Kitabxana proseslərinin avtomatlaşdırılması» laboratoriyasının iştirakı ilə kitabxanada Azərbaycan ədəbiyyatı fondunda, dissertasiyalar və nadir ədəbiyyat fondunda olan xeyli kitab və dissertasiyaların elektron biblioqrafik yazısı tərtib edildi. Bu yazılar MARCSOL kitabxana avtomatlaşdırılmış sistemi əsasında UNIMARK standartı üzrə tərtib edilirdi. 2004-cü ilin sonuna olan məlumata görə bura 20 mindən çox biblioqrafik yazı daxil edilmişdir ki, bunun da əksəriyyətini kitablar təşkil edir.

Respublikamızda kitabxanaların elektron biblioqrafik ehtiyatların işlənməsi və onun tələbatçılara verilməsi sahəsində digər əhəmiyyətli addım Gələcək naminə İctimai Birliyin və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin birgə icra etdiyi və Exxonmobil Şirkətinin yardımı ilə həyata keçirilən «Elektron kitabxana şəbəkəsi» lahiyəsi olmuşdur. 2002-ci ildən həyata keçirilən bu lahiyeyə əsasən respublikamızın 12 əsas kitabxanasının (əsasən ali məktəb və respublika səviyyəli kitabxanalar) və 4 ictimai təşkilatın kitabxanası fondunda olan 100 min sənədin biblioqrafik yazısı tərtib edilərək WEB- serverə yerləşdirilmişdir və bununla da dünyada bütün Internet istifadəçiləri üçün istifadə imkanı açılmışdır.

Elektron kitabxana şəbəkəsi BDU ilə yanaşı, Dövlət İqtisad Universiteti, Dövlət Neft Akademiyası, Dövlət Dillər Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti və EA kitabxanalarını əhatə edir.

Verilənlər bazasının menyusu 4 aspekt üzrə axtarışı həyata keçirməyə imkan verir. Bunlar axtarış, mövzu, kitabxana və dil aspektləridir. Axtarış adlı aspektlərdə müəllif, sərlövhə, söz əlamətləri üzrə, mövzu aspekti üzrə isə UOT-un 9 bölməsi üzrə axtarış aparmaq mümkündür.

Ədəbiyyatşünaslıq və bədii ədəbiyyat üzrə 8-ci mövzu bölməsi üzrə axtarış aparmaq mümkündür.

Elektron kataloq üzrə axtarış müəyyən etməyə imkan verir ki, BDU-nun Elmi Kitabxanasının 16.250 kitabı əks olunmuşdur ki, bunlardan da 7663 kitab 8-ci bölməyə aiddir. Azərbaycan Dillər Universitetinin fondunda olan 9984 adda kitab 8-ci bölməyə aiddir.

Digər elektron biblioqrafik mənbə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsinin Prezident kitabxanasına məxsusdur. Kitabxanada biblioqrafik verilənlər bazasının yaradılmasına 2004-cü ilin may ayından başlanmışdır. Verilənlər bazası kitabxanada tətbiq edilən IRBIS-64 Kitabxanaların Avtomatlaşdırılması sisteminin tərkib hissəsidir. İndiyə kimi verilənlər bazasına Azərbaycan, rus və digər dillərdə olan 6000-ə yaxın sənədin biblioqrafik yazısı daxil edilmişdir ki, bunun da 20%-i bədii ədəbiyyat, ədəbiyyatşünaslıq, incəsənət və sənətşünaslığı əhatə edir. Verilənlər bazası həm kitabxanadakı

avtomatlaşdırılmış işçi yerlərindən, həm də WEB kataloqu vasitəsilə Internetdən müyəssərdir.

Ədəbiyyat

1.«Kitabxana işi haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu // Kitabxanaşünaslıq və bibliyoqrafiya:Elmi-nəzəri və təcrübi jurnal.-1999.-№1.-S.3-16.

2.Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Kitabxanasında çıxışı//Azərbaycan qəzeti.-1995.-6 iyun.

3.Ədəbiyyatşünaslıq İnformasiya bülleteni.-B.:Elm,2003.-№1.-2.-S.27.

4.Ədəbiyyat məcmuəsi // Nizami adına Ədəbiyyat Institutunun əsərləri.-XVIII c.-B.:Elm,2004.-432s.

5. Heydər Əliyev və Azərbaycan ədəbiyyatı.-B.:Elm, 1998.-178 s.

Сима Исмаилова

Развитие литературной библиографии в годы независимости

РЕЗЮМЕ

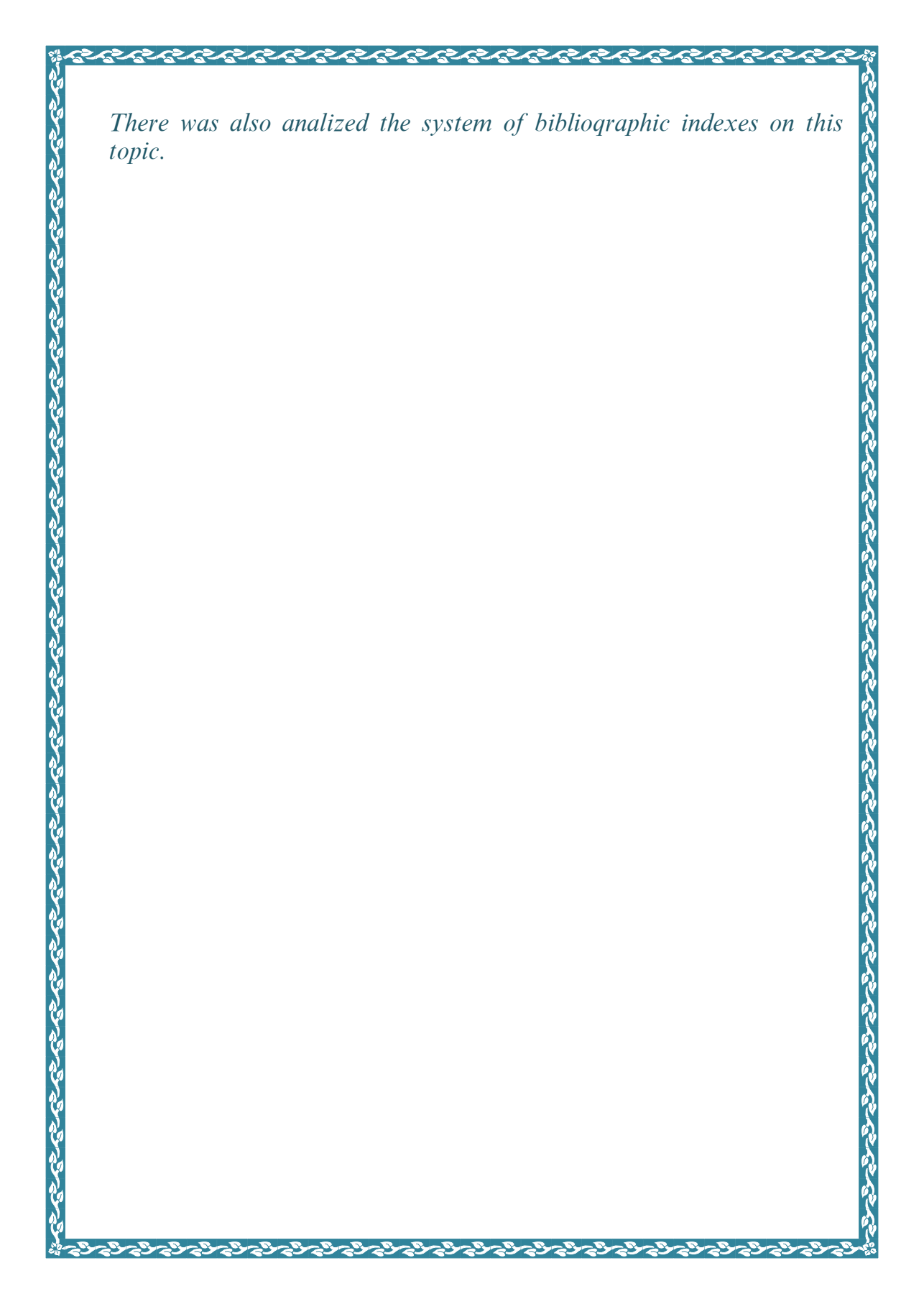
В статье рассматриваются вопросы становления и развития Азербайджанской литературной библиографии за годы независимости, дан анализ системы библиографических пособий.

Sima Ismayilova

The development of the bibliography of fiction

SUMMARY

There was analyzed establishment and development of bibliography of fiction in Azerbaijan luring period of independency.

There was also analyzed the system of bibliographic indexes on this topic.

